

ՄԻԻԹԵՆԵՎԻՅԵՒ

Պրինտիգի իւն Տերիսատէթ պէյնիստէ իշլէմէքտէ օլան Փլօր- իոււմ նամ իթալիա վարք դուստան. եասը մաքնիսթլէրի, պու տէֆա թաթիլի իշլալ իյէտիքէրի ճիհէթ. ին, իթալիա տէվլէթ, մէզքիւր գուստանեա բօսթալաքնը տուր- տուրմամագ իւզրէ սու տէֆա, պէյլիք վարքարքնտան գուստան. եասեա սէքսէն նէֆէր մաքնիսթ կէօնտէրմիշ տիր:

—Շըմէնտէֆէր գաթարքլա վար- նաեա կէլիպ, օրատան Տերիսատ- տէթէ նազլ իտիլէն մէքեթիպ վէ սայիրէնին թէէլիթտէ գաթամաք իշլին, Լօյտ գուստանեա վարքար- քնըն գաթազտան միւրուրէրիտէ, հէր նէ վազըթ օլուր իսէ օլուրն, բրաթիզա վէրլիմէսի էր օլուրմուշ իսէ տէ, պօղաղա կիրմէք իշլին թալ- եին օլուրնան սաաթտան եանի կիւն տօղմասընտան էվլէ կէշմէլէրինէ, գալէա գօմանտանըղնտան միւ- սաատէ օլուրմասըղը հալտէ, գա- ըանթինաեա վէրլիլէն էպտէն իսթի. ֆատէ օլուրմաեաճաղըը, վէ պի- նաէն ալէյ, մէզքիւր բօսթա վա- բօրու չիմտիրիք վազթը մուսայեհէնէ գատար, Գարա տէնիգ պօղաղքնտա պէքլէմէե մէճպուր օլուրդուրու պազը դաղէթալար եազրեօլար:

—Տերիսատէթ լիմանընա կէլէն Շուհան սէֆայինի թիւճճարիյեհէսի- նին Շուհան գանչլէրիտաընա վիւ- տիքլէրի ըսմի միւգաննէնտէն մաատա, պէհէր թօնէլաթօ պաշնա իքի սանթիմ սլրքեա ըսմ ալընմա- սընա, վէ պուրտան հասըլ օլան մէ. պալիդտէն, Պալըզլտա պուլուրնան Բոււ խաթաթալանէսինէ, սլտա իքի եիւզ եիկիրմի պէշֆրանգ իանէ վէ- ըրլիպ, պաղի գալանընըն հարիգ վէ հարէքթի աղգ աթէթգէտէկ- եանընա, վէ եաթօտ դազազտէ օլան Շուհան կէմլէրի թալիֆէլէ- ըինէ վէրլիմէք իւզրէ, սէֆարէթ. խանէտէ տըգօնուլմասընա տալիր պիր էմրի գըալի սատթըր օլուր ի- տուկի դաղէթալարըն ըէվաեաթըն- տան տըր:

Եունան վարք գուստանեա Տերիսատէթ իւն Բիլէա վէ Թրէս- թէ պէյնիստէ վարք իշլէթմէսի ի- չին Շուհան հիւքիւմէթինէ միւրա- ճաաթ իյլէտիկինի Աթինա դաղէ- թալարը եազրեօլար:

—Պիր միւտտէթտէն պէրու Սէ. լանիկ լիմանընտա պուլուրնան Աւսթ- ըրա տօնանմասընըն պու տէֆա իգ- միւրէ մուվասըլէթ իյլէտիկինի, շէհրի մէզքիւրաէն պիտիրիեօլար:

—Կէշէն ճուսա կիւնիւ իսկէն. տէրեհտէ գօլէրտան իքի քիշի վէ- ֆաթ իթտիկի թէլէկրաֆ խապէր- լէրինտէն տիր:

—Ավսթրիա խարիհիեհ նազըրը գօնթ Գանօքի ճէնապլէրի, Պօսնա իտարէսինին Տէվլէթի Ալիեհ իւն օ- լան միւնասէպաթընա, վէ եհնի Բա- զարտա Օսմանը մէճմուրլարը վէ աւքէրի իւն, Ավսթրիա մէճմուրլա- ընըն մուսմէլաթընա տալիր, մէճ. իսի Մէպուսանըն պու տէֆաքի իճթիմալիտէ վուգու պուլան սիւայէ պէր վէճհի աթի ճէվապ վիրմիշ տիր: Պօսնա իտարէսի, Տէվլէթի Ալիեհ իւն տօղրուտան տօղրուեա միւնա- սէպաթտա պուլուրնաեապ, Ավսթ-

րիա խարիհիեհ նէզարէթի վէսա- թէթիլլէ մուսապլէրէ իթմէքտէ տիր: Պօսնատաքի մէճմուրլարըն, էեա- լաթը միւթէճապլիւրէ մէճմուրլինի Օսմանիեհէսի իւն միւնասէպաթընա կէլինէ, իշլու միւնասէպաթ սու- ընթի մաթիւրպէտէ տիր: Եհնի Բա- զարտա պուլուրնան մէճմուրլինի Օս- մանիեհէ, Պօսնատաքի Ավսթրիա մէ- էմուրլարընա մուսմէլէթի լազըմէ- եի իճրա իտիեօլար: Հաթթա կէ- չէնտէ պիր Փըրգա հայտուտ Եհնի Բազարտան Պօսնատա տուլուլ իթ- տիկի ճիհէթլէ, ժանտարմա թա- ըաթընտան թաադիպ օլուրնարագ, հուտուտու կէշմէլէ մէճպուր օլ- մուշ իսէ տէ, հիյնի ըրեաթընտա պիր մըգտար էշեաեք մէսրուգէյի պէրապլէր կէթիւրմիշ իտի: Պու խուսուտա Եհնի Բազարտաքի մէ- էմուրլինի Օսմանիեհէէ միւրաճաաթ օլուրնարագ, աթը կիւն զարթընտա մէճմուրլինի միւսմիւլէյհի միւն գալ- ըէթլէրի սաեհէսինտէ, չալընան շէյ- լէր պուլուրնապ սահիպլէրինէ կէօն- տէրլիմիշ, վէ հայտուտար տաթի թէէտիպ օլուրնալու տուր: Եհնի Բա- զարտա իգամէ օլուրնան Ավսթրիա տաթէրիլլէ Օսմանը աւքէրինին միւ- նասէպաթը եօլուրնա օլուրդուր, հարպիեհ նազըրը թարաթընտան սիգէ պէեան օլուրնապլիւր: Պօսնա մէճմուրլինի միւրիեհ վէ աւքէրի- եհնիին չիմտիեհ գատար մէճմու- ըրլինի Օսմանիեհ իւն իճրա իթտիք- լէրի միւնասէպաթը տօթմանէեհ տէվաթ իտէճէքլէրինէ չիւքէ իթ- մէմ:

—Պէրլինտէ թապ ու նէշըր օլու- նան Ղազէթ նաթիօնալ նամ դաղէ- թա, Ալմանիա իւն Սպանիա տէվ- լէթլէրինին, թարաֆէյն էլիլէրինի սէֆարէթի ֆէվգէլատէեհ թէրֆի իթմէկէ գարտը վիրմիշ օլուրդա- ընը իսպար իտիեօլ:

—Բէթէրսպուրլի դաղէթաքը, Բուսիա հիւքիւմէթինին, Թէյճան նէհրինէ աւքէր սէվգ իթմէսի պաշ- գա պիր սէպէպէ մէպիլ օլմաեքպ, մահա օրալարտա թիւրէմիշ օլան էշքըեանըն թարտ ու թէնքիլի իշլին օլուրդուրու, վէ Բուսիանըն, իրան իւն թալիլի իթտիկի խաթթը հու- տուտու խարիհիեհ գալան Մէրվէ կլիմէկէ աղղիւ իթմէտիկինի պէ- եան իտիեօլ:

—Շուհան հէյեթի վիւքէլաթը- նըն եազընտա թէպտիլ իտիլէճէ- կինէ տալիր պազը իմարաթըն մէվ- ճուտ օլուրդուրու, վէ մէճլիսի մէ- պուսանըն պու տէֆաքի իճթի- մալիտէ, գապլինէնին խաթաեաթը պիթթապի անլաշըրաճաղընտան, Մ. Թրիգուրլինին թապիաթըյա իսթի. ֆայէ մէճպուր իտիլէճէկինի, մու- խալիֆէյն ֆըրգաթընա մէնուպ Ա- թինա զաղէթալարը պէեան իտի- եօլար:

—Լօնտարտան Բարիս զաղէթա- լարընա եազըլաղընա կէօրէ, կէ- չէնլէրտէ բօլիս մէճմուրլինիէթին. տէն պիր զաթը գաթը իթմիշ օլ- տուրու ճիհէթլէ թաշթը մուհա- քէմէեհ ալընմը օլան Ամէրիգա ֆէնիանլարընտան Օ'Տօնէլին մու- հաքէմէսինտէ, քէնտիսինի միւ- տաֆաա իթմէք իւզրէ, Ամէրիգա- նըն էն մէշհուր ալօգաթլարընտան պիր գաթ տէրհալ Լօնտարեա կէօն- տէրլիմիշ իսէ տէ, ինկիլթէրա հիւ-

քիւմէթի, Ամէրիգալը ալօգաթըն միւտաթէլէսինի գապուլ իթմէյիպ, ինկիլթէրա նիգամաթը միւսիպին- ճէ, Լօնտար ալօգաթլարընտան պաշգա, հիշ պիր էճնէպլինին քէն. տիսինի միւտաֆաաեա հազը օլ- մաաղընը պէեան իթմիշ տիր:

Իշլէ Ընդհանուր Ժողով Թարա- ֆընտան կիզլի գալմաթնա գարալ վիրլիմիշ իքէն, պէսպէլի պիր գալ լիւրա խաթթը իշլին իթթեապճըլըլա թիֆլիսէ կէօնտէրլիպտէ Մշակտա տէրճ իտիլէն լայնհանըն խիւլաա- սը, տիւնքի Հայրենիքտէ տէրճ ի- տիլտիկինաէն, պիգ տաթի այնէն տէրճ իտէրիգ:

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐ

Աւստիկ Կաթոլիկոսական Յանձ- նաժողովոյ Մըաղրին բօլմաթալու- թիւնն, որ հրատարակուած է ի Տիֆլիս, ինչպէս ծանուցինք մեր շա- ըաթ աւուր թուով:

Մըաղրը բաժնուած է երեք մա- սերու:

Ա. Հիմնական սկզբունք Հայաս- տանեայց Ս. Եկեղեցւոյ:

Բ. Հայրապետական իշխանու- թիւն Հայաստանեայց Եկե- ղեցւոյ:

Գ. Կանոնք կամ եղանակ ընտ- րութեան Հայրապետի ամե- նայն Հայոց:

Ա. մասը բաժնուած է ինը յօդ- ուածներու, որոնց բօլմաթալու- թիւնն է:

Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հիմ- նադիրները Ս. Թադէոս և Բարթո- լոմէոս են, վերահաստատիչը Լու- սաւորիչ, ուստի Հայաստանեայց Ե- կեղեցին առաքելական է: — Հա- յաստանեայց Եկեղեցւոյ գլուխը Քրիստոսն է:

—Հայաստանեայց Եկեղեցին հա- տատյ կանոն կը ճանաչէ հին և նոր կտակարանները, կ'ընդունի նիկիոյ հանգանակը և միայն երեք տիե- ղերական ժողովներ:

—Հայաստանեայց Եկեղեցին կը բաղկանայ Եկեղեցականներէ և աշ- խարհականներէ: Ընտրութիւնք ժո- ղովդական են: — Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Հայրապետն է ընդհա- նուր վերատեսուչ Եկեղեցւոյն Հայոց ինչպէս են եպիսկոպոսներն իրենց վիճակին: — Հայաստանեայց Եկե- ղեցւոյ Հայրապետն, Պատրիարքնե- ըր և Եպիսկոպոսները կը կառավա- ըն Եկեղեցին ըստ կանոններու և աւանդութիւններու Հայաստան- եայց Եկեղեցւոյ: — Ընդհանուր Հայ- ըապետը, ինչպէս Պատրիարքները և մասնաւոր Կաթոլիկոսները, Ե- պիսկոպոսներն ու անոնց ստորա- դասեալ պաշտօնեայնքն, որպիսիք են վարդապետք և այլն, պարտա- լորութիւն ունին անեղծ և ան- խախտ պահպանել Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ հաւատոյ դաւանութիւ- նը, ծէսերը, ևն:

—Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ պաշտօնէից կը վերաբերի քարոզել հաւատացեալներուն և ուսուցանել Ս. Գիրքը, Հայ. Եկ. վարդապետու- թիւնները և դպրութիւնը:

Բ. մասը բաժնուած է երկու գը- լուխներու:

1-ն գլուխը իրաւունք և պարտք Հայրապետին ամենայն Հայոց:

2-դ գլուխը, յարաբերութիւն Հայրապետին ամենայն Հայոց, Ա.

ներքին յարաբերութիւնք. Բ. ար- տաքին յարաբերութիւնք:

Այս Բ. մասի մէջ գլուխը բաղկա- ցած է քսան եւ մէկ յօդուածներէ զոր կը համառօտենք հետեւեալ կերպով:

Ամենայն Հայոց Կաթոլիկոսի տիւտ- ղոսն է ծայրագոյն Պատրիարք, Հայ- ըապետ եւ այլն:

—Աշխարհիս բոլոր հայ Եկեղեցի- ներու մէջ կը յիշատակուի Հայրա- պետին անունը: Եկ. Հայրապետը միայն իրաւունք ունի միւսն օրհ- նելու եւ բաշխելու: — Եկեղեցւոյ Հայրապետը միայն կը ձեռնադրէ եպիսկոպոսները եւ առաջնորդ- կը կարգէ Եկեղեցւոյն Հայոց, յանձ- նարարութեամբ՝ Ռուսաստանի մէջ իւրաքանչիւր թեմական վիճակի եւ վանական միաբանութեան. իսկ Թուրքիոյ համար բոտ յանձնարա- ըական վկայագրի հայոց Պատրիար- քին Կ. Պօլսոյ, հիմնուած ժողովը- դական ընտրութեան վրայ, վիճակ- ներու և վանական միաբանու- թեանց: Կաթոլիկոսը ունի մերժօ- ղական իրաւունք, ինչպէս եպիս- կոպոսներն ունին իրենց կատարե- լիք ձեռնադրութիւններու մէջ:

—Հայրապետին իրաւունքն է հը- բաժարեցնել Առաջնորդները երբ տեսնէ անոնց անհաւատարմութիւ- նը առ Եկեղեցին, երբ արդար գըտ- նէ ժողովին բողոքը: Այս հրաժա- ըեցնելները Ռուսաստանի մէջ Հայ- ըապետը ուղղակի կ'ընէ, իսկ Տաճ- կաստանի մէջ ձեռամբ իւր փոխա- նորդին որ է Կ. Պօլսոյ Պատրիարքը: —Ամենայն Հայոց Հայրապետը իրա-ւունք ունի գումարել Եկեղեցա- կան ընդհ. ժողովը: —Ամենայն Հայոց Հայրապետը կը զուգէ ժամանակ ժա- մանակ ընդհանրական թղթեր, կոն- դակներ աշխարհիս ամեն կողմ գըտ- նուող Հայոց ժողովրդին: Ամ. Հա- յոց Հայրապետը իրաւունք ունի և պարտք այցելել Հայոց ժողովրդին ուր որ գտնուին: — Հայրապետը Մայր-Աթոռէն, քաղաքներէն և այլն ելնելու և հոն մտնելու տեսները իրաւունք ունի ըստ նախնի սովո- ըութեան ուղեորուել տմենայն փա- ոօք և պատուով իր աղղին կող- մէն առջևէն ունենալով խաչը, հայ- ըապետականքօղը և դաւազանք: Ա. Մ. Հայրապետն իրաւունք ունի հաւաքել բոլոր Հայոց ժողովրդէն նուիրակութեան տուրք կամ նուէր ի բարգաւաճան Մայր-Աթոռոյ, և այլն: —Հայրապետը իրաւունք ունի պահանջել ամեն տարի համար ծըն- եալներու, մկրտեալներու, պսակ- եալներու և վախճանեալներու ի գրկի Հայոց Եկեղեցւոյ: — Հայոց հոգեւորական դպրոցները են Հայոց Հայրապետին բարձր հսկողութեան և հովանաւորութեան ներքեւ: Հայ- ըապետը կը հսկէ դպրոցներուն վը- ըայ և կը տնօրինէ հարկ եղած բա- ըեփոխութիւնները Ռուսաստանի մէջ թեմակալ առաջնորդներու ձեռ- ըով, իսկ Տաճկաստանի մէջ իր փո- խանորդ Հայոց Կ. Պօլսոյ Պատրի- արքի միջոցաւ: —Հայրապետը պար- տաւորութիւն ունի հաստատել հո- գեւորական դպրոցներ ուր որ անկ է: — Հայոց Եկեղեցիներու և վան- քերու կալուածներն ու գոյքերն Հայոց Հայրապետին անմիջական ի- ըաւանց ներքեւ են, որ միայն իշ- խանութիւն ունի տնօրինելու անոնց

դնման և վաճառման խնդիրները - Ռուսաստանի մէջ խորհրդակցութեամբ թեմական եկեղեցւոյ, իսկ Տաճկաստանի մէջ կը գործադրէ Պօլսի Պատրիարքի ձեռնարկը: Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վանական եկեղեցականներու ամեն տեսակ զոյքերու և ստացուածներու ժառանգն Հայոց եկեղեցին է: Հայոց Հայրապետն իրաւունք ունի հրահանգել որ այդ կարգի եկեղեցականներու ստացուածքն անոնց վաճառանք վերջ դառնան ստացուած արն միաբանութեան որոյ կ'անդամակցէին անոնք, սոյն իրաւունքը Տաճկաստանի մէջ կը պորժադրուի Կ. Պօլսի Հայոց Պատրիարքի ձեռնարկը: Հայաստանեայց եկեղեցւոյ վանական եկեղեցականներու ամէն տեսակ զոյքերու և ստացուածներու ժառանգն Հայոց եկեղեցին է: Հայոց Հայրապետն իրաւունք ունի հանելու որ այդ կարգի եկեղեցականներու ստացուածքն անոնց վաճառանք վերջ դառնան ստացուած արն միաբանութեան որոյ կ'անդամակցէին անոնք, սոյն իրաւունքը Տաճկաստանի մէջ կը գործադրուի Կ. Պօլսի Հայոց Պատրիարքի ձեռնարկը:

—Հայկա. եկեղեցւոյ հոգեւորական զոյքերու տպագրութեան հրամանը մի միայն Հայոց Հայրապետը կուտայ: Ռուսաստանի մէջ իրմէն կարգեալ պաշտօնէին ձեռնարկը, իսկ Տաճկաստանի մէջ իւր փոխանորդ Կ. Պօլսոյ Հայոց Պատրիարքին ձեռնարկը: —Հայաս. եկեղեցւոյ հոգեւոր քործերու բարձրագոյն անօրինութիւնը ունի է միայն Հայոց Հայրապետին որ պարտաւորութիւն ունի անխախտ պահել եկեղեցին իր սկզբունքներուն մէջ, հսկել ամեն ուրեք եկեղեցւոյ վրայ և ազատ պահել ու եւարտաքին միջամտութենէ: Հայոց Հայրապետը կը վարէ հայաստանեայց եկեղեցւոյ վարչութիւնը: Նա կընտրէ իրեն աշակից երկու խորհուրդներ, մին՝ հայրապետական ու միւսն՝ տեսչական (սինօդ) — Հայրապետական խորհուրդը կը բաղկանայ վեց եպիսկոպոսներէ: Նորապաշտօնն է ուսանդապահութեան սահմանին մէջ խորհրդատու ըլլալ Հայրապետին ի տնօրինութիւն ընդ խնդիրներու: —

Տեսչական խորհուրդը (սինօդը) կը բաղկանայ չորս եպիսկոպոս չորս վարդապետէ, որոնց պաշտօնն է խորհրդատու ըլլալ Հայրապետին տեղական մասնաւոր գործօց մէջ ի Ռուսաստան, առանց իրաւունք ունենալու միջամտելու ընդհանրական նկարագիր ունեցող խնդիրներու ի նոգեւորս, Զանաբատ պահպանութիւն իրեն յանձնեալ աւանդներու համար Հայոց Հայրապետը պատասխանատու է Աստուծոյ որպէս և եկեղեցւոյն Հայաստանեայց:

Բ. մասի 2-դ գլուխը երկու մասերու բաժնուած է, ներքին յարաբերութիւնք, արտաքին յարաբերութիւնք, ընդամենը տասն և մէկ յօդուած են:

(Երեսօթիկէ)

ՅՈՒՑԱԿ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ

1883 ՏԱՐԻՈՅ ՀԱՆԳԱՆԱՆՈՒԹԵԱՆ Ի ՆՊԱՍՏ ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՄՆԵԴԱՆՈՅԻ Լ. Օ. Զորորդ ցուցակին գումարը 540 1/2 Մեծապատիւ Տեսուր Թ. Մ. Գ. Եւստանճեան եղբ. 8 Տիգրան և Կրպտ. Էդնան 8

Մանուկ Ասլանեան	6
Տիգրան Գաբամանեան	5
Պետրոսեան Եղբարը	4
Գեորգ Թօփալեան	4
Զորիկ Զորայեան	2
Միսակ Մալխասեան	2
Կարապետ Գապարաճեան	1
Պաղտատար Յակոբեան	1
Յակոբոս Նարկիւլեճեան	1
Նշան Ճէնապեան	1

Գումար Լ. Օ. 583 1/2

Ի դիմաց Հիւնդ. Հոգբոճ. Ատենադպիր Ատենապետ Տիգրան Կիւրէճեան Մէլ. Յուրբեան 1 Նոյեմբեր 1883 Կ. Պօլս

ԶԻՎԻՏ

Զիվիտ մասուլուս էվրոպանքն մէմալիքի միւթէտիլէօինտէ մու. վաճառքը յետեւի քեմալէ իլէ գէրը օլունուր, ֆազաթ օրալարտա բէք ազ ինթիլար պուլմուշ տուր: Զիվիտ սայքի եալընդ Ամէրիգատան չըգար: Մէքըլը ֆիտան միւթէգատիմէյն ետիլիլէ պախուսուս Իպրա. նիլէր վէ Մըրըլըլար ետիլիլէ գէրը ու իյմար օլունուշ իտի: Էն զեւա. տէ միւֆիտ ճինսի խալիս, շիթիլթիլ-իւլ-նիլ թէսմիլէ օլունան ճինսի տիր: Պու ազաճ պիր մէթրօ իրթի. ֆախնտէ անճազ օլտպիլիր: Տալլա. ըր տօղրու վէ իսթիվանէ շէքլինտէ օլուպ պէտէնի իսէ քէնտինէ պիր պէյաղմաի հալ քէսպ էթտիրմէք. տէ օլան եաթիկըն վէ գըստա թիլիլէր իլէ հէր թարաֆտան իհաթա օլուն. մուշ տուր:

Զիվիտ ազաճընքն թօխումունու նիւսան ալընքն էվալընքնտա էքէր-լէր: Զիլէք ալմաղա պաշտաղըն. տա ֆիտանքն պիր գըսմընք քէսէր-լէր. իպլիմ ու արղընքն վաղիլեթ. թիլեթ կէօրէ պու շիլէք ալմաղա էս. նաւընտա իքի եախօտ իլէ տէֆատա քէսիլէպիլիր: Զիվիտ հուսուլէ կէթիլըն մատտէ պաշլընա եարրադարըն իլինտէ պուլունուր:

Զիվիտ էլտէ էթմէք իլինա տալարընք եարրաղարըլա պիրիլքտէ պէօլիք գաղանլար իլինէ վաղ իլէ իլգէլինէ սու տօլտուրուրար: Զիվիտ նէպթ օլունտուղու արաղիլին իլգաճը միւթէտիլքեարանէսի (ֆէր. մանթալիօն) իսթիլմարը թէսիլ իտէր: Պիր միւտտէթ սօնրա շիվիտ սուլուն իլինտէ թէլիլիլթէ (էրիմէ. կէ) պաշլար, օլ վազթ իլալգա պիր գաղանա նազլ իտէրլէր: Պու. իտա միւթէմատիլէն գաղըլըր. մաղա պաշլարար: Հալանքն Օգաի. ժէն գըսմընք թէնթիլիլէ օլ վա. գըլթա գատար ընթիլ շիվիտ հա. վա իլէ իսթիլաթա կիլէրէք ընթ. կեմալգ պիր մատտէ հաւըլ օլուր քի գօնու մայի բարալարա թէֆ. ըրք օլունարազ գաղանքն տիպիլէն էնէրլէր: Սու հէվա իլէ իսթիլա. թընտա արթըգ մայիլիք վէրմէկէ պաշլատըղընտա գաղանք գալըր. ըրըլար, վէ պէզտէն սիւղիլէլէր իլէ գաղանքն տիպիլէն ինէն խամուրու ալըլար: Իլպու մատտէ էրէյի սիւղիլիլպ հալը լայըգէսիլի քէսպ էթտիլքտէ, տիրիլա տիրիլա գա. լըպլարա տէօքէրէք քէլլէրէր թաղաթ իտուպ, գուրումազ իլին կէօլիլէ պըրազըլար: Պու մատ. տէյի մայիլէ թաճիլ իթմէք իլին

եալընք հալա իլէ իսթիլաթ քեա. ֆի տիր: Զիվիտ միւթէտա իտ իսթիլէր իլէ թէսմիլէ իտէրլէր: Եթիլթիլ-իւլ-նիլ շիվիտ, մէլէգ շիվիտ, սիեաճ շիվիտ, գըրմըլ շիվիտ վէ սայիլէ: 1883 Նոյ. 5 Խալիլ Մանուկեան Իսթանպոլ

ՎԱԳԱՅԻ ԼԵՕԹԱՏ

Ե. (12)

Վէ մաղապա սահիպի Մ. Լաթիւս, գաղարիսթանտէ վուգու պուլան ճի. նալէթի իլիթմիլ օլտուղունտան, մէրգումտան, օլ պապտէ պիր մա. իլմաթ իսթէմիլ տիր:

—Աղիլ պիրաւտէր, եանքնըտա վուգու պուլան քէյֆիլեթ նէ տիր, թէվաթուրէն սէօլլէնմէքտէ օլտուղունա կէօրէ, գաղարիսթանտէ պիր կէնճ գըլ ճէսէտի պուլուն. մուշ իմիլ, վէ մէրգումէն տէ սու. թաթ միւթէլիտ Մ. Գոնթ, տիւնքի կիւն պիրիլքտէ սիլիլն մանաթըրա կէթիլմիլ իմիլ, աճապա սահիլ մի տիր:

—Տօղրուսու մէրգումէն մա. նաթըրա կէթիլմիլ օլմաւընք պլ. էմէեօրում...:

—Իլի էմա, բէքտէ եանքն օլ. մամալը տըր, շիւնքի էօլլէ պիր շէյ. տէ եալան սէօլլէնմէքլիքտէ հիլ պիր մանէա վէ հիլ պիր սէպէպ կէօրիլէմէմէքտէ տիր, նէ տէրսի. նիլ, էօլլէ տէկիլ մի:

—Պիլմէեօրում, վէ քիմաէ տէ պիլմէեօր... պու ճիւլմէ իլէ տա. խի իհթիլմալին խարիլնտէ պիր շէյ տէկիլ տիր, զիրա, մալիւ եա, Մ. Գոնթ պիլիմ միւթէլիտ օլուպ... վէ պիլպտէ իսէ իլ էքսիք օլմաթը. զընտան, հէր վազթ կիտիլ կէլ. մէքտէ տիր:

—Մէրգում սիլիլն մէքթէպին շա. կիրտանք քիթապլարընք մա պաղա. մոգտա տըր:

—Խար, եալընք պօրա իլին օլ. մանքալ, իլա թաշլարա կէօն. տէրմէքտէ օլտուղունա քիթապ. լարը տալի պաղապապտա տըր... Մէլուն աւտէմ... Էկէրիլ պիլ մէր. գումուն սապըլալարընք թանքապ. տա օլմուշ օլա իտիք, մանաթը. ըրմըլ օնա պիր բարալըք պիլէ իլ վիրմէլ իտի... շիմիլ մէրգումուն ֆաղարիսթանտան կէլմէքտէյիլ, քէնտիլի օրատա օլմաթալ, գէվճէ. սի օրատա իտի... պու հալի իսէ պանա բէք հօլ կէօրիլմէքտի, պէօլ. լէ պիր հիւթիլմէթին քէնտիլինէ լիւղումա պուլունտուղու վազթ. տա, խանէօինտէ պուլունմամաթ, նէ սէպէպ, վէ նէ սիլեթ մէպ. նի օլապիլիր...:

Արատան շէնտ տաղըլ կէլտիք. տէն սօնրա, Լէօթատ թէքրարէն քէլալէ աղաղ պիրլէ, —Պու ճիւլմէ իլէ տալիլ, մէգ. քիլ ճիւլմէթիլ, մալիլա. սու. ըլթմէ մէրգում ինրա իթմիլ տիր տէ աէնիլմէլ... Լաքին, նաթըլի սէօլլէտիմ, շա պըրազըտա պիր թարաֆա կէլմէթիլ...:

Պու. արատա, շէքլլամէ ճիւլին խըմէթըրա Սիւլան Գանալ նա. գատըն մաղապատան իլէրի կիրմէք. տէ իքէն, Լէօթատ տալիլ տիշարը չըլմազտա օլտուղունտան, մէրգում. մուն, պուլունա ալթընտան սէօլլէ. նէրէք:

—Մէրգումուն պըրազըլալարը կիլմիլ օլմաթ, հէր վազթ քէն. տի ալէյիլտէ պիր շիւթէնի տալթիլ իթիլթէնք տիր, տէտիլիլի, բէք. անլալըր սուլթէտէ իլիթմիլ իտի: Թաճըլաթ հալիլի պու մալիւ. մալարըլ ալտըլտան սօնրա, քէն. տու քէնտուլ, Էպու Լէօթատալալ. ըլ 16տա, մանաթըրտան տիշարը չըգաղընտա, տէրքեար օլան վա. գըա հազըլտա պաշգա պիր շէյ պիլմէյիլ, իլա անճազ, գաղարիս. թանտէ, պիր կէնճ դըլ նալի պու. լունմուշ օլմաթը պիլէ պիլմէքտէ օլուպ, վէ հէնուլ հիւթիլմէթ թա. լաթընտան իսէ, քիմէսնէ ալէյ. հիլտէ պիր շիւթէ պէեան իտիլ. միլ օլմաթըլ թաղալիլտէ, նէ սէ. պէպէ մէպիլ, աճէլէ իտիպտէ, միւ. ճէլլիտ Գոնթ ալէյիլտէ, շէքէր. լամէճիլէ, շիւթէ իլլէմէքտէ օլ. մաթը պիլտիրմիլ տիր տէյի սիւ. ալ իտիլ տիւլիլմէքտէ իտի:

Պունուն իլգէրինէ, Լէօթատըն, ապրիլ 16տա, սապալաքըն մանաթ. թըրտան տիշարը չըգաղընտա, նէ. ոէպէպէ մէպիլ, օն պիր սէնէտէն պէրու թանքապտա, էմիլիլթիլ իթմէքտէ, վէ աճապալըք իլլէմէք. տէ օլտուպտան պաշգա, տաճա պիր կիւն էվլէլ տալիլ, մանաթըրըն միւտիլ թարաֆընտան իքի պիլն ֆրանզըլ քէնի իլ ալմըլ օլան, վէ օլ անէ տէկիլ, հիւսնիլ թէվէճիլհիլ. լէրիլի կէօրմիլ պուլունան պիրա. տէմ ալէյիլտէ, պիրտէն պիրէ էօլլէ պիր շիւթէ ֆիլքիլնտէն կէ. չիլմիլ օլմաթ, թաճըլ նազարը տիլգալթա ալընմաթա պաշլատը:

Վէ պիլնալէյիլ մէրգում թաճ. զըլաթ հալիլ, Լէօթատ ալէյ. հիլտէ շիւթէնէ գահիլ օլարազ, մէրգում, հէնուլ ճիւլմէթիլն սէ. պէպիլի վէ սահիլպիլիլ պիլմէտիլիլ հալտէ, նէ աղմ ալ նիլեթիլ մէպիլ, քիլլիլ տօթիլլըղունու ու. նուտարազ, Գոնթուն օն պիր սէնէ էվլէլքի սապըլալարընք տէրիլա. թըր իլլէտիլքտէն պաշգա, օլ պապ. տէ շէքէրլամէճիլէ տալիլ շիւթէ. սիլի ալըպ պիլտիրտիլիլին հիլքմէ. թիլի արալթըրմաղըլա, քէնտին. ճէ պիր լիւղում կէօրտիլ:

Հէյեթիլ թէֆիլիլիլէ թարա. ֆընտան, պու խուսուսար քէնտի. սիլէ սիւալ օլունարազ իլալհաթ իս. թէնիլտիլիլտէ, Լէօթատ սըրֆ իս. քեարա գաղըլալըլտան, օլ վա. զըլ հիւթիլմէթ, մէրգում ալէյ. հիլտէ, արթըլ քէնտիլ շիւթէսիլիլ, պիլթիլն պիլթիլն արթըրմաթա պաշլատը:

Կէրլիլ հիւթիլմէթ թարաֆըն. տան, պիր մուլաղգաթ սուլթէթտէ օլտուղու հալտէ, Լէօթատ սէր. պէսթ պըրազըլար իսէ տէ, կէրէք մանաթըրա վէ կէրէք լուհպան. լարըն, թաճըլ իտարէլէրիլտէ պու. լունան մէքթէպէ կիտիլէրէք, հէր թարաֆլարընք պիր իլիլէ կէօլտէն կէլիլիլմէթիլն տալիլ գալար վի. ըլիլիլ:

Սէսիլին նալիլին պուլունտուղու սապաճ, թէքիլ մանաթըր խալըլ իլգէրիլտէ պիր աղիմ իլէլէճան կէ. լիլմէքտէ իտի:

Գաղարիսթանտէ գուհուրա կէլ. մէքտէ օլան բալթըրտան, ֆէվլ. էլապէ պիր վաղընքն վուգուիլան. լալըլմազտա իտի:

(Տէվօթ)

